

Rapport

Klacht

Verzoeker heeft in juni 2007 bij het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland aangifte gedaan van mensenhandel. Hij klaagt erover dat:

- de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) hem ten onrechte heeft aangemerkt als getuige-aangever in plaats van als slachtoffer-aangever;
- de IND niet binnen 24 uur heeft beslist op de verblijfsaanvraag die uit de aangifte voortvloeit maar pas op 14 november 2007, ondanks zijn klacht op 17 oktober 2007 over de lange duur van de behandeling van zijn aangifte, waardoor hij in zijn procedurele en in zijn financiële belangen is geschaad;
- dezelfde medewerker van de IND tegelijkertijd, op 14 november 2007, op zijn klacht en op zijn aangifte heeft beslist.

Beoordeling

Algemeen

In hoofdstuk B9 van de Vreemdelingencirculaire staat de procedure beschreven voor slachtoffers en getuige-aangevers van mensenhandel. Deze procedure maakt deel uit van een integrale aanpak om mensenhandel strafrechtelijk te bestrijden, een uitdrukkelijke prioriteit van politie en justitie in Nederland. Het oogmerk van de B9-regeling is het bieden van een verblijfsrecht aan vreemdelingen gedurende de periode dat zij medewerking verlenen aan de opsporing en de vervolging van de van mensenhandel verdachte. Om die reden is het verblijfsrecht in de B9-regeling gekoppeld aan het doen van aangifte van mensenhandel en de strafrechtelijke procedure. Op het moment dat de vreemdeling aangifte doet ontstaat het recht op verblijf op grond van de B9-regeling. De politie moet daarbij de slachtoffers van mensenhandel zorgvuldig bejegenen en moet de nodige aandacht besteden aan een goede opvang en begeleiding. Al bij de geringste aanwijzing dat er sprake is van mensenhandel dient de vreemdelingdienst vermoedelijke slachtoffers van mensenhandel te wijzen op de mogelijkheid tot het doen van aangifte. Aan hen (slachtoffers) wordt een bedenktijd van maximaal drie maanden gegund om te beslissen of zij aangifte willen doen.

Bij slachtoffers van mensenhandel geldt de aangifte als aanvraag voor een reguliere verblijfsvergunning. Aan getuige-aangevers (niet zijnde slachtoffers) wordt verblijf verleend indien en zolang het Openbaar Ministerie de aanwezigheid van de vreemdeling ten behoeve van de strafrechtelijke procedure vordert.

In de B9-regeling geldt de door de politie aan de Immigratie- Naturalisatiedienst (IND) gefaxte melding van een aangifte als aanvraag voor een verblijfsvergunning. De melding is

in beginsel voldoende om een verblijfsvergunning te verlenen voor de duur van de opsporing en de vervolging die naar aanleiding van de aangifte ter hand wordt genomen (zie Achtergrond, onder 1.).

I. Bevindingen

1. Verzoeker is afkomstig uit Togo. Na zijn vlucht uit Togo verzocht hij in Nederland om asiel. Op 22 maart 2007 liet hij de vreemdelingendienst van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland weten aangifte te willen doen als slachtoffer van mensenhandel.

Diezelfde dag voerde de vreemdelingendienst een gesprek met verzoeker over zijn aangifte. Van dit gesprek werd proces verbaal opgemaakt. Uit het proces verbaal is gebleken dat de vreemdelingendienst verzoeker een bedenktijd gaf van drie maanden (zie achtergrond, onder 1.). Verzoeker moest vóór 15 juni 2007 de betrokken medewerker van de vreemdelingendienst laten weten of hij aangifte van mensenhandel wilde doen. Verzoekers advocaat bevestigde desgevraagd aan de vreemdelingendienst dat verzoeker gebruik wilde maken van de bedenktijd.

2. Verzoeker liet begin juni 2007 de vreemdelingendienst weten aangifte te willen doen als slachtoffer van mensenhandel. Op 27 juni 2007 nam de vreemdelingendienst de aangifte van verzoeker op.

Diezelfde dag stuurde de vreemdelingendienst het zogenoemde M55-formulier (zie Achtergrond, onder 1.) per e-mail naar de contactpersoon voor de mensenhandel bij de IND. Op dit formulier stond abusievelijk vermeld dat verzoeker getuige-aangever was in plaats van slachtoffer-aangever. Deze kennisgeving geldt als aanvraag van een verblijfsvergunning. In dit geval was op het formulier ook aangegeven dat verzoeker gebruik had gemaakt van de bedenktijdfase van drie maanden. Deze bedenktijd wordt alleen aan slachtoffers verleend.

3. Genoemd formulier is speciaal ontwikkeld voor de kennisgeving van de aangifte van mensenhandel en geldt voor zowel slachtoffers als voor getuigen. Het formulier eindigt met de passage:

“Voor zover het een aanvraag van een slachtoffer-aangever of een slachtoffer dat medewerking verleend aan de vervolging of opsporing betreft verzoek ik u mij, in het belang van het onderzoek en de te nemen maatregelen in het kader van het vreemdelingentoezicht, binnen 24 uur te berichten over uw beslissing.”

4. Naar aanleiding van deze melding nam de contactpersoon bij de IND op 17 juli 2007 per e-mail contact op met het Openbaar Ministerie met de vraag of er sprake was van een opsporings- of vervolgingsonderzoek naar aanleiding van de aangifte (als getuige) van verzoeker. Het Openbaar Ministerie liet bij e-mailbericht van 30 juli 2007 de contactpersoon weten dat hij zich gezien de recente datum van aangifte beter kon wenden

tot de afdeling zeden van de politie Amsterdam-Amstelland.

5. Op 17 augustus 2007 ontving de contactpersoon mensenhandel bij de IND een e-mailbericht van de politie waarin werd meegedeeld dat de zaak was voorgelegd aan de officier van Justitie. De officier had vervolgens opdracht gegeven het onderzoek te stoppen omdat er onvoldoende opsporingsindicaties waren. Op 4 oktober 2007 zond de contactambtenaar een brief aan de politie met een aantal vragen. In reactie op deze brief liet de politie weten verzoeker op 17 augustus 2007 te hebben geïnformeerd over de mogelijkheid om beklag in te dienen bij het gerechtshof over de beslissing van het Openbaar Ministerie om niet te vervolgen. Hierbij werd niet ingegaan op de mededeling van de IND dat het hier een aangifte van een getuige betrof.

6. Op 4 oktober 2007 diende verzoekers advocaat een beklagschrift in ex artikel 12 van het wetboek van strafvordering tegen de beslissing niet te vervolgen (zie Achtergrond, onder 2.). Toen een beslissing op de verblijfsvergunningsaanvraag uitbleef, diende verzoekers advocaat op 17 oktober 2007 ook een klacht in bij de IND. De klacht was als volgt geformuleerd:

"Geachte heer, mevrouw,

Hierbij dien ik namens de T., geboren (...), een klacht in over de lange afhandelingduur van opgemelde procedure. De beslistermijn is 24 uur."

7. Bij brief van 14 november 2007 reageerde een medewerker van de IND namens de staatssecretaris van Justitie op de klacht van 17 oktober 2007 en besliste zij tevens op de aanvraag van een verblijfsvergunning.

Het verzoek om een verblijfsvergunning als getuige-aangever werd afgewezen. Tegen deze beslissing diende verzoeker een bezwaarschrift in.

De klacht over de lange behandelingsduur werd ongegrond verklaard omdat de beslissing op de aanvraag van de verblijfsvergunning was genomen binnen de in de Vreemdelingenwet genoemde termijn van zes maanden.

Omdat verzoeker niet tevreden was met deze wijze van klachtbehandeling wendde hij zich op 23 november 2007 tot de Nationale ombudsman.

8. In reactie op de opening van het onderzoek liet de staatssecretaris van Justitie de Nationale ombudsman bij brief van 5 maart 2008 over de afhandeling van de aanvraag van het M55 formulier het volgende weten.

Op 27 juni 2007 ontving de contactpersoon mensenhandel bij de IND het M55 formulier over de aangifte van verzoeker van de vreemdelingendienst. Daarbij was geen kopie van de aangifte zelf gevoegd. Op het formulier stond vermeld dat het ging om een

getuige-aangever. Omdat er geen reden was om dit niet te doen, vertrouwde de IND op de juistheid van deze informatie van de politie. De IND heeft de aangifte verder in behandeling genomen conform het in de B9-regeling aangegeven beleid voor getuige-aangevers.

De politie liet de IND op 17 juli 2007 weten dat de zaak was voorgelegd aan de officier van justitie, maar dat deze het onderzoek had gestopt wegens gebrek aan opsporingsindicaties. Vervolgens is het Openbaar Ministerie geconsulteerd alvorens op de aanvraag van de verblijfsvergunning te beslissen. Criterium hierbij is de vraag of de aanwezigheid van de getuige-aangever in Nederland gewenst is voor het opsporings- en vervolgingsonderzoek.

9. In reactie op de klacht liet de staatssecretaris van Justitie in de genoemde brief nog het volgende weten;

De klacht dat de IND verzoeker ten onrechte als getuige-aangever in plaats van slachtoffer- aangever heeft aangemerkt achtte zij ongegrond omdat deze klacht zich feitelijk richt tegen de politie en de IND geen signalen had ontvangen dat de informatie van de politie onjuist was. In het verlengde daarvan achtte zij ook de klacht dat niet binnen de termijn van 24 uur op de aanvraag om een verblijfsvergunning was beslist ongegrond. De IND mocht er immers vanuit gaan dat zij het ter zake geldende beleid had gevolgd. Het is praktisch niet haalbaar om binnen de termijn van 24 uur te beslissen bij getuige aangevers, in verband met het verplicht consulteren van het Openbaar Ministerie.

Op de klacht dat dezelfde medewerker zowel de klacht als de aanvraag van de verblijfsvergunning had behandeld was in deze brief niet gereageerd.

10. De advocaat van verzoeker reageerde op de reactie van de staatssecretaris van Justitie bij brief van 9 juli 2008. Hij liet weten zich niet te kunnen vinden in haar standpunt dat de IND in dit geval mocht afgaan op de door de politie in het M55-formulier gegeven informatie. Hiermee miskende de IND immers dat zij eindverantwoordelijk is met betrekking tot het geven van een juiste beslissing op de aanvraag van de verblijfsvergunning. Het enkel verzenden van een M55-formulier is daartoe onvoldoende. Het meezenden van de aangifte zou naar zijn mening voor de hand liggen.

Verder achtte hij de wijze waarop de klacht was afgehandeld onzorgvuldig. Uit de klacht vloeit voort dat het ging om een slachtoffer-aangever en niet om een getuige-aangever. Om dan de klacht ongegrond te verklaren en tegelijk een negatieve beslissing te nemen op grond van de door de politie gegeven onjuiste informatie is dan onzorgvuldig.

11. Naar aanleiding van de reactie van de advocaat stelde de Nationale ombudsman bij brief van 30 juli 2008 nog een aantal aanvullende vragen. Deze vragen werden door de staatssecretaris van Justitie bij brief van 3 oktober 2008 beantwoord.

Op de vraag of het wenselijk was zoals de advocaat van verzoeker suggereerde om naast het M55-formulier ook de aangifte op te sturen naar de IND liet ze weten dit niet wenselijk te achten. Het M55-formulier was speciaal voor het doen van de melding op grond van de B9-regeling ontwikkeld. De inhoud van het proces verbaal is niet relevant voor de verblijfsbeslissing. Het is bovendien op grond van bescherming van persoonsgegevens ongewenst om opsporingsgegevens in het dossier op te nemen.

Op de vraag of het wenselijk is de aanvrager voortaan een kopie van het M55-formulier toe te sturen antwoordde de staatssecretaris dat zij wel het belang zag voor de aangever om op de hoogte te worden gesteld van de inhoud en van het tijdstip van indiening. Hierover zou zij overleg voeren met de politie.

Op de vraag waarom zij de klacht niet had opgevat als een signaal dat het M55-formulier niet juist was, antwoordde zij dat steeds in het contact met de politie en het Openbaar Ministerie is gesproken over een getuige-aangever, zonder daarover gecorrigeerd te zijn. Het betreft hier een fout die bijna niet voorkomt, zodat de IND er ook niet op bedacht kon zijn. Dat enkele verwijzing naar de 24 uurtermijn in de klachtbrief van verzoekers advocaat niet als signaal werd opgepakt, kon de IND gezien de hele gang van zaken niet worden verweten, aldus de staatssecretaris.

Op de vraag of er navraag was gedaan bij de politie of de informatie wel juist was alvorens op de klacht te beslissen luidde het antwoord ontkennend.

Op de mededeling van de Nationale ombudsman dat de politie Amsterdam-Amstelland geen onderscheid (meer) zou maken tussen getuige-aangevers en slachtoffer-aangevers, liet ze weten dat de IND hierover contact had opgenomen met het betreffende korps. Dit liet weten dat ze bedoeld hadden dat het in de praktijk bijna altijd ging om slachtoffer-aangevers. De IND heeft de dienst toen gewezen op het belang dat het formulier correct wordt ingevuld. Dit is intern gecommuniceerd binnen het korps maar ook binnen het Operationeel Overleg Mensenhandel (OOM) en het Landelijke Expert Team (LEM), waarin de mensenhandelexperts van de verschillende korpsen vertegenwoordigd zijn.

II. Beoordeling

1. Ten aanzien van het aanmerken als getuige-aangever in plaats van als slachtoffer-aangever

1.1. Het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving houdt in dat bestuursorganen bij de voorbereiding van hun handelingen de relevante informatie verwerven. Dit houdt in dat het bestuursorgaan dat van andere bestuurorganen of van betrokken personen informatie ontvangen, de juistheid van deze informatie dient te verifiëren.

1.2. In dit geval ontving de contactpersoon van de IND op 27 juni 2007 van de vreemdelingendienst het voorgeschreven M55-formulier voor de aangifte van mensenhandel. Op het formulier had de vreemdelingendienst abusievelijk ingevuld dat het hier ging om een getuige-aangever in plaats van een slachtoffer van mensenhandel. Dit was alles wat de IND kreeg toegestuurd, dit geheel conform de voorschriften in de vreemdelingencirculaire.

1.3. In verband met het streven naar een goede opvang van slachtoffers van mensenhandel en van getuigen van mensenhandel geldt een speciaal beleid ten aanzien van het verstrekken van verblijfsvergunningen. De aangifte van mensenhandel geldt ambthalf als aanvraag van een verblijfsvergunning. In dit beleid dat vastgelegd is in de Vreemdelingencirculaire wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen de geldende procedures voor slachtoffer-aangevers en getuigen-aangevers (zie Achtergrond, onder 1.). Alleen wanneer het om slachtoffers gaat dient de IND binnen 24 uren te beslissen op de aanvraag om een verblijfsvergunning.

Bij getuige-aangevers is de stem van het Openbaar Ministerie doorslaggevend of een verblijfsvergunning zal worden verstrekt of niet. Criterium hierbij is of de aanwezigheid van de getuige-aangever in Nederland gewenst is voor het opsporings- en vervolgingsonderzoek tegen de verdachte.

1.4. De centrale vraag hier is of de IND had moeten weten dat verzoeker geen aangifte als getuige had gedaan, maar als slachtoffer. Uit het onderzoek blijkt dat de IND afging op de door de vreemdelingendienst verstrekte informatie op het M55-formulier van de vreemdelingendienst. Daarbij had de IND blijkbaar niet gelezen dat op het formulier was aangegeven dat verzoeker eerder een bedenktijd fase was gegund van drie maanden. Omdat alleen slachtoffers een bedenktijd krijgen, had dit een aanwijzing kunnen zijn dat de verstrekte informatie niet klopte.

1.5. Voordat de IND namens de staatssecretaris van Justitie op 14 november 2007 op de aanvraag van de verblijfsvergunning besliste was de klacht van 17 oktober 2007 van de advocaat van verzoeker over de overschrijding van de 24 uurtermijn binnen. Hoewel de klachtformulering uiterst summier was, was in ieder geval duidelijk dat verzoeker erover klaagde dat niet binnen 24 uur op de verblijfsaanvraag was beslist. Alleen bij slachtoffers geldt dat binnen 24 uur op de verblijfsaanvraag dient te worden beslist. Dit was een tweede en duidelijker aanwijzing dat de informatie mogelijk niet juist was. Tenslotte is gebleken dat de IND de klacht heeft afgehandeld zonder verzoeker de gelegenheid te geven deze toe te lichten. Indien verzoeker op zijn klacht was gehoord had hij hierover duidelijkheid kunnen verschaffen.

1.6. Door de twee signalen dat de door de vreemdelingendienst gegeven informatie mogelijk onjuist was niet op te merken en vervolgens zonder verzoeker gehoord te hebben, te beslissen op zijn klacht valt het de IND te verwijten dat ze uitging van onjuiste

informatie. Hiermee heeft de IND gehandeld in strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

De Nationale ombudsman maakt uit de reactie van de advocaat van verzoeker op, dat de vreemdeling of diens gemachtigde geen afschrift krijgen van het M55-formulier. Dit heeft tot gevolg dat zij niet weten wanneer het formulier is verstuurd en welke informatie er op is ingevuld. Door het ontbreken van dit inzicht kon er ook geen correctie van hun kant plaatsvinden. De Nationale ombudsman ziet daarin aanleiding tot het doen van een aanbeveling.

2. Ten aanzien van het niet binnen 24 uur beslissen op de verblijfsaanvraag

2.1. Het vereiste van voortvarendheid houdt in dat een bestuursorgaan slagvaardig en met voldoende snelheid dient op te treden. Dit betekent dat het bestuursorgaan de voorgeschreven termijnen in acht moet nemen.

2.2. De B9-regeling uit de vreemdelingencirculaire 2000 schrijft voor dat de IND binnen 24 uren beslist op de verblijfsvergunningaanvraag van een slachtoffer. Bij getuige-aangevers kan een verblijfsvergunning worden verleend indien er sprake is van een opsporingsonderzoek of vervolgingsonderzoek en het verblijf van de getuige in Nederland naar het oordeel van het Openbaar Ministerie van belang is.

2.3. Uit het voorgaande volgt dat het de IND niet kan worden verweten dat zij aanvankelijk afgaande op de door de vreemdelingendienst verstrekte informatie uitging van een verblijfsvergunningsaanvraag van een getuige-aangever. De klacht dat zij niet binnen 24 uren op deze aanvraag heeft beslist is in die zin ongegrond.

2.4. Uit het onderzoek is wel gebleken dat de IND al op 17 augustus 2007 door de vreemdelingendienst erover is geïnformeerd dat de zaak op 16 augustus 2007 aan de officier van Justitie was voorgelegd, maar dat het onderzoek in haar opdracht was gestopt vanwege onvoldoende opsporingsindicaties. Vervolgens informeerde de IND op 4 oktober 2007 bij de politie nader naar de stand van zaken. Daarna werd op 14 november 2007 op de aanvraag beslist. Door niet direct na 16 augustus 2007 naar de voortgang te informeren heeft de IND gehandeld in strijd met het vereiste van voortvarendheid.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

3. Ten aanzien van het zowel beslissen op de aanvraag van de verblijfsvergunning als de klacht door dezelfde medewerker

3.1. Het verbod van vooringenomenheid houdt in dat bestuursorganen zich actief opstellen om iedere vorm van een vooropgezette mening of de schijn van partijdigheid te vermijden.

3.2. Uit het onderzoek komt naar voren dat dezelfde medewerkster van de IND namens de staatssecretaris van Justitie op 14 november 2007 zowel op de klacht over het niet tijdig beslissen als op de verblijfsvergunningsaanvraag heeft beslist. Bij het nemen van deze beslissingen ging zij er ten onrechte van uit dat het hier ging om een getuige-aangever van mensenhandel in plaats van een slachtoffer. Dit leidde ertoe dat zij de klacht ongegrond verklaarde en de aanvraag afwees. In de bezwaarprocedure werd verzoeker alsnog een verblijfsvergunning verleend omdat toen pas voor de IND duidelijk was dat het ging om een slachtoffer mensenhandel.

3.3. In artikel 9:7 van de Algemene wet bestuursrecht is bepaald dat de behandeling van de klacht dient te geschieden door een persoon die niet bij de gedraging waarop de klacht betrekking heeft, betrokken is geweest (zie Achtergrond, onder 3.)

3.4. De klacht had betrekking op het niet tijdig beslissen op de aanvraag van een verblijfsvergunning van een slachtoffer van mensenhandel. Deze klacht had dus direct betrekking op de snelheid waarmee de behandelende medewerkster van de IND de aanvraag afdeed.

In plaats dat de klacht er toe leidde dat er nog eens kritisch naar de van toepassing zijnde termijn werd gekeken, bleef deze medewerkster uitgaan van de langere termijn die gold voor een getuige aangever. Doordat dezelfde medewerker zowel de klacht behandelde als besliste op de aanvraag, handelde zij geheel in strijd met artikel 9.7 van de Algemene Wet bestuursrecht en daarmee met het verbod van vooringenomenheid.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de Immigratie- en Naturalisatiedienst, is gegrond:

- wat betreft de klacht over het aanmerken van verzoeker als getuige-aangever in plaats van slachtoffer-aangever wegens strijd met het beginsel van actieve en adequate informatieverwerving;
- wat betreft het niet binnen 24 uren beslissen op de verblijfsaanvraag wegens strijd met het vereiste van voortvarendheid;
- wat betreft het beoordelen van zowel de aanvraag als de klacht door dezelfde medewerker wegens schending van het verbod van vooringenomenheid.

Aanbeveling

De Nationale ombudsman geeft de staatssecretaris van Justitie in overweging hoofdstuk B9 van de Vreemdelingencirculaire 2000 zo aan te passen dat de vreemdelingendienst ofwel de IND de betrokken vreemdeling of diens gemachtigde voortaan een afschrift stuurt van het M55-formulier.

Stas volgt aanbeveling op, met dien verstande dat de korpschef terstond na de opmaak van het M55-formulier een kopie ervan zal verstrekken aan de vreemdeling.

Aanpassing Vreemdelingencirculaire op dit punt, en landelijke implementatie hiervan door landelijke expertgroep Mensenhandel.

Onderzoek

Op 14 november 2007 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de

heer T. uit Togo, ingediend door de heer mr. G.J. Dijkman te Utrecht, met een klacht over een gedraging van de Immigratie- en Naturalisatiedienst.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de staatssecretaris van Justitie, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de staatssecretaris van Justitie verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

In het kader van het onderzoek werd betrokkenen verzocht op de bevindingen te reageren.

Tijdens het onderzoek kregen de Immigratie- en Naturalisatiedienst en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Tevens werd aan de IND een aantal specifieke vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De reactie van de staatssecretaris van Justitie gaf aanleiding het verslag op een enkel punt aan te vullen.

Verzoekers gemachtigde gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie.

1. Beschikking van 14 november 2007 van de staatssecretaris van Justitie op de aanvraag van verzoeker om een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd onder de beperking genoemd in B9 van de vreemdelingencirculaire.
2. Verzoekschrift van verzoeker van 23 november 2007.
3. Klachtbrief van verzoekers gemachtigde van 17 oktober 2007 gericht aan de IND.
4. Proces verbaal opgesteld door de vreemdelingendienst van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland van 22 maart 2007 van de voorbereiding van de aangifte van mensenhandel.
5. Reactie van de staatssecretaris van Justitie van 5 maart 2008 met bijlagen op de opening van het onderzoek door de Nationale ombudsman.
6. Aangifte van verzoeker van 27 juni 2007, met proces verbaal.
7. Reactie van de gemachtigde van verzoeker van 9 juli 2008 op de brief van de staatssecretaris voor Justitie van 5 maart 2008.
8. Brief van de staatssecretaris van Justitie van 3 oktober 2008, in reactie op de door de Nationale ombudsman nader gestelde vragen.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Vreemdelingencirculaire

Deel B, hoofdstuk 9:

Slachtoffers en getuige-aangevers van mensenhandel

"1. Inleiding. De in dit hoofdstuk beschreven procedure, bedoeld voor slachtoffers en getuige-aangevers van mensenhandel, maakt onderdeel uit van een integrale aanpak om mensenhandel te bestrijden, een uitdrukkelijke prioriteit voor politie en justitie in Nederland. Mensenhandel is een grove schending van de rechten van de mens en een uiterst ernstig misdrijf. (...) In dit hoofdstuk wordt het rechtmatig verblijf van slachtoffers van mensenhandel en getuige-aangevers van mensenhandel gedurende de bedenktijd voorafgaande aan de aangifte en gedurende de periode van opsporing, vervolging en de berechting in feitelijke aanleg na aangifte van mensenhandel geregeld. Daarnaast biedt dit hoofdstuk richtlijnen voor het bieden van opvang en bescherming van de slachtoffers- en

getuige-aangevers van mensenhandel. (...)

3.2.1. Opschorting van de verwijdering.

Reeds bij een geringe aanwijzing dat er sprake is van mensenhandel dient de betrokken korpschef de vreemdeling die het betreft te wijzen op de mogelijkheid aangifte te doen van mensenhandel. De vreemdeling wordt geïnformeerd dat dit direct kan of na gebruikmaking van een bedenktijd van maximaal drie maanden, om de beslissing tot het doen van aangifte in alle rust te overwegen. Hierbij wordt zonedig gebruikgemaakt van tolken werkzaam in opdracht van de politie. Gedurende deze bedenktijdfase wordt de verwijdering van het vermoedelijk slachtoffer opgeschort. De korpschef dient deze beslissing direct te melden aan de contactpersoon mensenhandel van de betreffende IND-locatie en aan de Helpdesk van de Stichting tegen Vrouwenhandel. (...)

3.5. Einde van de bedenktijdfase.

Indien tijdens of na de bedenktijdfase aangifte ter zake van mensenhandel wordt gedaan, is het beleid als genoemd in paragraaf 4 direct van toepassing. (...) Indien de vreemdeling een aanvraag om een verblijfsvergunning (anders dan op grond van dit hoofdstuk) indient of heeft ingediend, is het ter zake geldende beleid van toepassing. De procedures beschreven in dit hoofdstuk zijn dan niet langer van toepassing op deze vreemdeling.

4 Aangifte door een slachtoffer van mensenhandel

4.1 De aanvraag om een verblijfsvergunning

De korpschef stelt het vermoedelijk slachtoffer op het moment dat hij of zij hiertoe de wens te kennen geeft in staat aangifte van mensenhandel te doen. De korpschef stelt de contactpersoon mensenhandel van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) direct (...) per fax van de aangifte in kennis. De aangifte wordt ambtshalve aangemerkt als een aanvraag tot het verlenen van een verblijfsvergunning, zodra deze is doorgestuurd naar de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). De korpschef verstrekt het bescheid rechtmatig verblijf (...) aan het slachtoffer van mensenhandel. (...) De contactpersoon mensenhandel van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) stelt de korpschef per fax in kennis van de beslissing op de aanvraag om een verblijfsvergunning. Onvoorziene omstandigheden daargelaten dient binnen 24 uur nadat de aanvraag per fax door de korpschef aan de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) is gezonden de beslissing op de aanvraag om een verblijfsvergunning te worden genomen.(...)

4.2 De situatie na de aangifte (...)

Na afgifte van de verblijfsvergunning kan het slachtoffer zich voor vervolgoptvang wenden tot de zorgcoördinator in de regio waar hij of zij reeds verblijft of, in het geval er geen regionale zorgcoördinator beschikbaar is, tot de STV.(...)

4.5 Geldigheid van de verblijfsvergunningen

De verblijfsvergunning wordt in beginsel voor de periode van één jaar verleend. De verblijfsvergunning is geldig zolang er sprake is van een strafrechtelijk opsporings- en vervolgingsonderzoek naar of berechting in feitelijke aanleg van de verdachte van het strafbare feit waarvan aangifte is gedaan. Zodra de strafzaak door het Openbaar Ministerie wordt geseponeerd of tegen de uitspraak van de rechtbank in het proces tegen de verdachte geen beroep is ingesteld dan wel het gerechtshof uitspraak heeft gedaan, komt de grond aan de verblijfsvergunning als bedoeld in B9 te ontvallen. Het Openbaar Ministerie doet hiervan melding aan de contactpersoon mensenhandel van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), alsmede aan het slachtoffer van mensenhandel. De verblijfsvergunning wordt dan ingetrokken. Betrokkene dient Nederland uit eigen beweging te verlaten. De rechtsplicht om Nederland te verlaten blijft achterwege, indien betrokkene een aanvraag indient om een verblijfsvergunning voor een ander doel en aan de daaraan gestelde voorwaarden is voldaan (B9/4.6). (...)

4.6 Verlenging en voortgezet verblijf

De geldigheidsduur van de verblijfsvergunning kan worden verlengd zolang er sprake is van een strafrechtelijk opsporings- en vervolgingsonderzoek naar of berechting in feitelijke aanleg van de verdachte van het strafbare feit ter zake waarvan aangifte is gedaan. De geldigheid van de verblijfsvergunning wordt niet verlengd indien er geen sprake meer is van een strafrechtelijk opsporings- en vervolgingsonderzoek naar of berechting in feitelijke aanleg van de verdachte van het strafbare feit ter zake waarvan aangifte is gedaan. Voortgezet verblijf Nadat de grondslag aan de verblijfsvergunning als bedoeld in dit hoofdstuk is komen te ontvallen en de verblijfsvergunning is ingetrokken of de geldigheidsduur ervan is verstreken, dient betrokkene Nederland te verlaten.(...) Voorts bestaat de mogelijkheid om een wijziging van de verblijfsvergunning aan te vragen met het oog op voortgezet verblijf wegens klemmende redenen van humanitaire aard, gerelateerd aan de B9-procedure.

6 Procedurele bepalingen getuige-aangever

6.1 Aangifte wordt ambtshalve aangemerkt als aanvraag

De aangifte wordt ambtshalve aangemerkt als een aanvraag tot het verlenen van een verblijfsvergunning, zodra deze is doorgestuurd naar de IND.

De politie stelt de contactpersoon mensenhandel van de IND direct door middel van het model 'Kennisgeving aangifte mensenhandel en beroep op regeling B9' (zie model M-55) per fax van de aangifte in kennis.

De contactpersoon mensenhandel van de IND neemt naar aanleiding van de aanvraag om een verblijfsvergunning contact op met het OM. Wat de getuige-aangevers betreft is de

stem van het OM doorslaggevend of een verblijfsvergunning zal worden verstrekt of niet. Criterium is hierbij de vraag of de aanwezigheid van de getuige-aangever in Nederland gewenst is voor het opsporings- en vervolgingsonderzoek tegen de verdachte (...)."

2. Wetboek van strafvordering

Artikel 12, eerste lid, Wetboek van Strafvordering:

"Wordt een strafbaar feit niet vervolgd of de vervolging niet voortgezet, dan kan de rechtstreeks belanghebbende daarover schriftelijk beklag doen bij het gerechtshof, binnen het rechtsgebied waarvan de beslissing tot niet vervolging of niet verdere vervolging is genomen. Indien de beslissing tot niet vervolging is genomen door de officier van justitie bij het landelijk parket, is bevoegd het gerechtshof te 's-Gravenhage."

3. Algemene wet bestuursrecht

Artikel 9:7 lid 1 en 2.

"1 De behandeling van de klacht geschiedt door een persoon die niet bij de gedraging waarop de klacht betrekking heeft, betrokken is geweest.

2 Het eerste lid is niet van toepassing indien de klacht betrekking heeft op een gedraging van het bestuursorgaan zelf dan wel de voorzitter of een lid ervan."